

GRAU EN CIÈNCIES DE L'ACTIVITAT FÍSICA I DE L'ESPORT

2013 - SOCIOLOGIA I HISTÒRIA DE L'ACTIVITAT FÍSICA I DE L'ESPORT

Informació general

- Tipus d'assignatura : Bàsica
- Coordinador : Lluís Albesa Albiol
- Curs: Segon
- Trimestre: Segon
- Crèdits: 6
- Professorat:
  - Xènia Ríos Sisó <xrioss@tecnocampus.cat>
  - Joana Sans Osanz <jsanso@tecnocampus.cat>

Idiomes d'impartició

- Català
- Castellà
- Anglès

Les classes s'impartiran en català.

Competències que es treballen

Bàsica

- Tenir la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment en la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que inclouen una reflexió sobre temes rellevants de caire social, científic o ètic

Específica

- Promoure la formació d'hàbits perdurables i autònoms de pràctica de l'activitat física i de l'esport

General

- Identificar l'objecte d'estudi de les Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport
- Reconèixer els fonaments epistemològics, històrics i educatius de l'activitat i de l'esport
- Descriure els factors comportamentals i socials que condicionen la pràctica de l'activitat física i de l'esport
- Aplicar els drets fonamentals i de la igualtat d'oportunitats entre homes i dones, els principis d'igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat, de solidaritat, de protecció medioambiental i els valors propis d'una cultura de la pau i de valors democràtics

Transversal

-

Utilitzar les fonts del coneixement científic certificat en l'àmbit de les Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport

- Incorporar hàbits de l'excel·lència i de qualitat per a l'exercici professional
- Actuar dins dels principis ètics necessaris pel correcte exercici professional, segons el marc normatiu

Descripció

La present assignatura servirà per analitzar l'exercici físic, activitat física i l'esport com uns dels fenòmens socials més importants de la societat contemporània. Bé com a manifestació del moviment humà al llarg de la història o com a espectacle de masses, aquests fenòmens han passat a formar part essencial en la vida i cultura de la modernitat.

Citant Cagigal, l'esport és un fenomen cultural global, un fenomen omnipresent. En efecte, l'esport abasta molts àmbits de la realitat social, com ara l'educació física, els estils de vida de la societat, la salut i la qualitat de vida, el gaudir del medi natural a través de les activitats físicoesportives; l'esport espectacle, en bona mesura gràcies als mitjans de comunicació de masses; unit a aquest, la competició i l'alt rendiment, etc. L'objectiu d'aquesta assignatura és analitzar les diferents formes d'expressió del fenomen esportiu per comprendre millor la naturalesa de l'activitat física i l'esport.

També es reflexionarà sobre el significat de l'estudi històric de l'activitat física i l'esport en el context del procés de civilització.

També comprendrem la naturalesa contradictòria i ambivalent de l'esport. L'activitat física i l'esport poden ser font d'educació, de salut, de benestar social, d'integració social, de respecte i solidaritat; però també poden ser-ho d'ignorància, de malaltia, d'alienació, de conflictes, de violència, d'intolerància i d'exclusió.

Les tecnologies de la informació, la comunicació i de les xarxes socials seran presentades com a fil conductor de l'activitat física i l'esport en la "societat xarxa" actual a la vegada que actuaran com a recursos didàctics a l'assignatura.

Aquesta assignatura pretén afavorir la capacitat de reflexió crítica de l'alumnat envers l'àmbit de l'activitat física i l'esport a la societat actual.

Aquesta assignatura disposa de recursos metodològics i digitals per fer possible la seva continuïtat en modalitat no presencial en el cas de ser necessari per motius relacionats amb la Covid-19. D'aquesta forma s'assegurarà l'assoliment dels mateixos coneixements i competències que s'especifiquen en aquest pla docent.

Resultats d'aprenentatge

- Aproximar-se, de manera científica, al coneixement de la realitat social mitjançant la familiarització amb el pensament sociològic
- Interpretar les característiques dels grups humans i dels contextos socioculturals per adequar les intervencions professionals amb l'objectiu de garantir la igualtat d'oportunitats en l'accés a la pràctica físico-esportiva
- Prendre consciència de les problemàtiques socials existents al món de l'activitat física i l'esport, com l'assetjament entre iguals (bullying) i les violències sexuals i de gènere, i disposar d'estratègies d'intervenció
- Comprendre les causes i els factors que han influït en l'evolució i en la configuració actual dels diferents corrents i models d'activitat física i esport
- Entendre el comportament esportiu i els hàbits de pràctica l'activitat física de la població
- Conèixer i aplicar les tècniques d'investigació social a un nivell introductor

Metodologia de treball

La metodologia de l'assignatura es durà a terme combinant temps presencials d'aula amb temps de treball autònom, amb suport de l'entorn virtual d'aprenentatge. El percentatge de temps que l'estudiant dedica es reparteix de la manera següent:

Activitat	ECTS	Metodologia	Competències
Sessions presencials a l'aula	1,2	Exposicions teòriques amb suport audiovisual, treballs en grup, debats, presentacions per part dels estudiants	G1, G2, G5, G7, G12, T3, T5, T7, T8, T9, E2, E6.
Treball guiat i autònom (on-line)	4.8	Estudi personal, cerques d'informació (bibliografia, webgrafia), treballs guiats (qüestionaris, debats, fòrums), solució de problemes, càpsules de vídeo	CB2, CB3, CB5, G1, G11, T1, T3, T4, T6, T7, T8, T9, E6.

Com a recordatori, la càrrega setmanal es reparteix de la següent manera:

- 3 hores setmanals (mitjana) de sessions presencials teòriques (distribuïdes en 4 hores una setmana, 2 hores la següent i així successivament).
- 3 hores setmanals d'aprenentatge guiat (distribuïdes en 4 hores una setmana, 2 hores la següent i així successivament).
- 9 hores setmanals d'aprenentatge autònom no presencial.

El total d'hores de dedicació de l'estudiant serà de 150 h. durant el trimestre.

Continguts

Sociologia de l'AF i l'Esport

1. Sociologia de l'Esport. La perspectiva sociològica. Conceptes generals
2. Socialització, cultura, valors, AF i Esport
  - a. Socialització esportiva
  - b. Socialització a través de l'esport
  - c. Cultura tradicional esportiva
  - d. Nous usos i valors de la cultura esportiva
  - e. L'ambivalència de l'àmbit esportiu
  - f. Violències en l'AF i l'Esport
3. Gènere en l'AF i Esport
  - a. Aproximació conceptual i terminologia específica
  - b. Estereotips, rols de gènere i efecte Pigmalíó
  - c. Participació esportiva segons gènere
  - d. Agents implicats en la construcció social del gènere
  - e. Mitjans de comunicació esportius en relació als rols de gènere
  - f. Eines i estratègies per incloure perspectiva de gènere a nivell personal, professional i esportiu
4. Estructura social de la pràctica esportiva i el mercat laboral
  - a. Estructura social de l'AF i l'esport i canvi social
  - b. Interès i pràctica esportiva a Catalunya i a Espanya
  - c. Freqüència de pràctica, AF i Esport més practicat, prevalença...
  - d. Motius pels quals es practica AF i Esport
  - e. El mercat de treball i canvis en la societat contemporània
5. Diversitat, integració social, AF i Esport
  - a. Immigració i esport
  - b. Diversitat sexual, afectiva i de gènere en l'AF i l'Esport
6. Grans esdeveniments esportius i turisme esportiu
  - a. Efectes i repercussions dels grans esdeveniments esportius
  - b. Altres efectes sociològics dels grans esdeveniments esportius
  - c. Turisme esportiu

Història de l'AF i l'Esport

1. Història universal de l'AF i l'Esport
  - a. De la prehistòria a les primeres civilitzacions
  - b. Grècia i Roma
  - c. Edat mitjana
  - d. L'edat moderna
  - e. L'edat contemporània
  - f. AF en les civilitzacions no europees
2. Història de l'AF i l'esport a Catalunya

Activitats d'aprenentatge

Les activitats de l'assignatura segueixen el sistema d'avaluació contínua, és a dir, al llarg del trimestre el professorat planteja diverses activitats, que l'alumnat ha de resoldre i entregar. El treball de cadascuna de les activitats permet valorar a l'alumnat el seguiment que fa a l'assignatura i els elements de millora a partir dels comentaris que el professorat farà de les activitats.

Les activitats que es plantegen poden ser individuals o en grups de treball. El professorat dona les indicacions per tal que l'alumnat les pugui elaborar i entregar.

Sistema d'avaluació

La qualificació final individual de l'alumnat és el resultat d'una avaluació continuada mitjançant diferents activitats.

L'aprobat de l'assignatura s'obté amb una qualificació igual o superior a 5 punts (sobre un total de 10 punts) d'acord amb la següent taula:

0 - 4,9: Suspès/a

5,0 - 6,9: Aprovat/da

7,0 - 8,9: Notable

9,0 - 10: Excel·lent

L'adquisició de competències per part de l'alumne/a serà valorada mitjançant el sistema d'avaluació contínua.

A continuació es descriuen les activitats avaluadores, les competències que impliquen, i la ponderació en l'avaluació.

Activitat d'avaluació	Ponderació	Competències avaluades
Timeline (parelles)	15%	B1, G1, G3, T1, T2, T3
Projecte esportiu (grups de 4)	25%	B1, E1, E2, G1, G2, G3, G4, T1, T2, T3
Fòrum asincrònic (individual)	15%	B1, E1, E2, G1, G2, G3, G4, T1, T2, T3
Treball Final d'Assignatura: Congrés de Sociologia i Història TCM (grups de 4)	45%	B1, G1, G2, G3, G4, T1, T2, T3

AVALUACIÓ CONTÍNUA

Totes les activitats s'han d'entregar dins de termini en el seu pou corresponent al Campus Virtual i han de tenir una nota igual o superior a 5 punts per fer mitjana i que l'avaluació continuada sigui considerada Apta.

Les activitats suspeses en primera correcció opten a re-avaluació. La nota màxima d'una activitat entregada a re-avaluació serà de 5 punts (sobre 10). Si no s'entrega una activitat d'avaluació dins el termini establert i/o en el seu pou corresponent al Campus Virtual, no es pot optar a re-avaluació d'aquella activitat.

La nota total de l'assignatura sortirà de la suma de la nota ponderada de cada activitat d'avaluació.

En cas de suspendre l'avaluació continuada per la no realització o no entrega dels treballs, l'alumnat no té dret a recuperació i suspendrà l'assignatura.

La còpia total o parcial en qualsevol de les activitats d'aprenentatge significarà un "No Presentat" en l'assignatura, sense opció a presentar-se a re-avaluació i sense perjudici de l'obertura d'un expedient per aquest motiu.

Segons normativa UPF, els estudiants que tenen opció a realitzar la recuperació de l'assignatura són aquells que hagin obtingut una qualificació de "suspès", que són les úniques susceptibles de modificació en el procés de recuperació.

Durant les sessions es poden plantejar activitats d'avaluació voluntàries, que permetran arribar a sumar un màxim del 10% adicional de la nota final de l'assignatura, sempre i quan la resta d'activitats d'avaluació obligatòries siguin aptes.

Recursos

Bàsics

Bibliografies

- GARCIA FERRANDO, M., PUIG, N., LAGARDERA, F., LLOPIS, R., VILANOVA, A. (comps.) (2017) "Sociología del deporte", Madrid, Alianza editorial, (el libro universitario). 4ª edició.
- MILLER, T., LAWRENCE, G., MCKAY, J. y ROWE, D. (2001). "Globalization and Sport", London: Sage Publications

Complementaris

Bibliografies

- CASTELLS, M. (2011). "La era de la informació", Madrid, Alianza editorial, vol.I "La sociedad red", edició actualitzada.
- CROTEAU&HOYNES, (2000). "Media Society. Industries, Images, and Audiences". Second Edition. Thousand Oaks, California: Pine Forge Press.
- DUNNING, E. (2003). "El fenómeno deportivo. Estudios sociológicos en torno al deporte la violencia y la civilización", Paidotribo, Barcelona.
- ELIAS, N. & DUNNING, E. (1992). "Deporte y ocio en el proceso de civilización". México: Fondo de Cultura Económica.
- GARCÍA FERRANDO, M. (2006). "Postmodernidad y deporte: entre la individualización y la masificación. Encuesta sobre hábitos deportivos de los españoles, 2005", Madrid, Consejo Superior de Deportes, Centro de Investigaciones Sociológicas.
-

HEINEMANN, K. (1999). "Sociología de las organizaciones voluntarias. El ejemplo del club deportivo", Valencia, Tirant lo Blanch, Asociación Española de Investigación social aplicada al Deporte.

- MANDELL, R. (1986). "Historia cultural del deporte". Barcelona: Ed. Bellaterra.
- MAZA, G. (2002). "El deporte y su papel en los mecanismos de reproducción social de la población inmigrada extranjera". Apunts. Educació Física i Esport (68), 58-66.
- MOSQUERA, M.J.; GAMBAU, V.; SÁNCHEZ MARTÍN, R.; PUJADAS, X. (2003). "Deporte y postmodernidad", Madrid, Esteban Sanz Librerías Deportivas, S.L. (Investigación Social y Deporte, 6).
- PUIG, Núria, ed. (2002). "Esport i immigració", monogràfic Apunts. Educació física i esports, (68).
- PUIG, N.; VIÑAS, J. (2003). "Guia per a determinar els hàbits esportius de la població dels municipis de la província de Barcelona", Barcelona, Diputació de Barcelona. La podeu trobar a Internet: www.diba.es (esports/gestió/recerca i formació)
- PUJADAS, X. & SANTACANA, C. (1995). "Història il·lustrada de l'esport a Catalunya (Vol. I i II)". Barcelona: Columna.
- Revistes: Journal of Sport and Social Issues, International Review for the Sociology of Sport, Sociology of Sport Journal, European Journal of Sport and Society, Revista Española de Investigaciones Sociológicas., Revista Española de Sociología, Revista Internacional de Sociología.
- Unió Europea (2005). "Hàbits esportius de la població europea" http://europa.eu.int/comm/public_opinion/archives/eb_special_en.htm
- VIÑAS, J. & PÉREZ, M. (2014). "El mercat de treball en el context de l'esport a Catalunya". Barcelona: INDE
- VILANOVA, A.; CASILLO, J.; FRAILE, A. et al. (Eds) (2009) "Deporte, salud y medio ambiente para una sociedad sostenible". Madrid: Esteban Sanz (Investigación Social y Deporte, 9).

Enllaços web

- <http://cis.es> Centro de Investigaciones Sociológicas
- <http://www.aeisad.org> Asociación Española de Investigación Social Aplicada al Deporte (AEISAD)
- <http://www.eass-sportsociology.eu> Asociación Europea de Sociología del Deporte (European Association for the Sociology of Sport)
- <http://www.issa.otago.ac.nz> Asociación Internacional de Sociología del Deporte (International Sociology of Sport Association)
- <http://www.nasss.org> Asociación Norteamericana de Sociología del Deporte (North American Society for the Sociology of Sport)